

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

Deel 15

1 Juni 1955

No 18

Adres der Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD: V. Gerris: Kweek van *Melitaea cinxia* L. (p. 401). — W. J. M. Vestjens: Een mannetje van *Dixippus morosus* Br. (p. 404). — J. B. M. van Dinther; *Laphygma frugiperda* S. & A. and *Mocis repanda* F. in Suriname (p. 407). — C. A. W. Jeekel: *Milliped Miscellany II* (p. 412). — G. van der Zanden: Aantekeningen over *Hymenoptera I* (p. 418). — J. P. van Lith: *Chrysis brevitarsis* Thoms. en *Chrysis fulgida* var. *immaculata* Buysson (Hym., Acul.) (p. 423). — Literatuur (p. 403, 411: B. J. Lempke; p. 406: J. van der Drift, W. J. Kabos; p. 417: J. G. Betrem). — Korte Mededelingen: (p. 403: Vraag; p. 417: G. J. W. Kets; p. 422: N. W. Elfferich; p. 424: B. J. Lempke, H. J. L. T. Stammeshaus).

Kweek van *Melitaea cinxia* L.

door

V. GERRIS

Op 25 Juli 1953 vond ik te Weert op Smalbladige Weegbree een veertigtal rupsen van ongeveer 5 mm lengte, die voor een gedeelte juist waren verveld. Ze waren bruin met een zwarte kop. De pas vervelde dieren hadden een licht-bruine kop, maar ook bij deze werd de kleur na ongeveer 24 uur zwart. De rupsen zaten onder een gemeenschappelijk spinsel op een bijna geheel kaal gegeten weegbreeplant. Ik nam er 15 mee naar huis en zette deze op een opgepote plant.

Onmiddellijk begonnen de diertjes weer een gemeenschappelijk spinsel te maken. De kleinere rupsen waren bij dit werk het meest actief. Zij vooral sponnen de draden en verwijderden de excrementen uit het spinsel door ze in de kaken te nemen en ze met een plotselinge beweging van de kop vrij ver weg te slingeren.

De overige rupsen aten meer en waren daardoor tegen de winter iets groter. De dieren aten en sponnen alleen, wanneer de zon op de planten scheen, maar dan waren ze ook zeer actief. Vooral de jonge blaadjes uit het hart van de plant werden weggegeten.

De reeds vervelde rupsen moeten dit al voor de tweede keer gedaan hebben volgens FROHAWK en dit klopt ook wel met de data en afmetingen, die hij geeft.

Van 12 tot 14 Augustus vervelden de dieren opnieuw, dus voor de derde keer. Ze waren nu zwart met een bruine kop. Daar *cinxia* de enige Nederlandse *Melitaea* is, die bruinkoppige rupsen heeft, was ik er nu dus zeker van met deze soort te doen te hebben. Na deze vervelling hebben de dieren vrijwel niet meer gegeten. Ze kregen plotseling zwerfneigingen en daar ik hierop niet voorbereid was en ik de plant niet afgedekt had, verloor ik 9 rupsen.

Op 18 Augustus sponnen de overige 6 zich in drie groepen in op verdord blad. Er vormde zich een groepje van drie en een ander van twee, terwijl zich de zesde

Vlinder, rups en pop (vergroot) van *Melitaea cinxia* L.

eenzaam tegen de potrand een spinseltje maakte. Deze bleek de volgende dag geparasiteerd te zijn. De twee kleine rupsennesten werden in een reageerbuis gestopt, die afgesloten werd met een prop watten om sluipwespen buiten te sluiten en toch voldoende zuurstof toe te laten. Zo brachten ze de winter door buiten op de vensterbank. Als de wat nat geworden was en daardoor de lucht afsloot, werd deze uitgeknepen.

Op 14 Februari werd een rups in de verwarmde kamer gebracht. Hij begon onmiddellijk te kruipen en te spinnen op een vers weegbreeblad, maar at niet. Daarom werd hij opnieuw buiten gezet. Op 10 Maart 1954 bleken er drie van de vijf rupsen verdroogd te zijn. De twee andere waren ineengekrompen, kleiner dan in het najaar, maar levend. Deze werden nu op een weegbreeplant buiten in een pot gezet in de zon. Ze kropen wel rond, maar aten niet. 11 en 12 Maart was het mooi weer, de 13e wat koeler. Op de avond van die dag vond ik de eerste vraatsporen.

De rupsen aten echter weinig en sponnen ook haast niet. Na een regenbui waren ze wel eens doornat, maar dit bleek helemaal geen bezwaar te zijn en ook de natte voedselplant scheen niet nadelig te zijn.

Pas op 11 April hielden de rupsen op met eten voor de volgende vervelling, de vierde. (Een vierde vervelling vóór de winter, die volgens FROHAWK plaats zou vinden, heb ik niet waargenomen, maar misschien is mijn telling van de eerste onjuist geweest.) Doordat er juist een koude gure periode heerste, duurde het tot 16 April, voor de dieren vervelden. Door een ongelukje bleef mij helaas nog slechts één rups over. Na de laatste vervelling ging deze steeds meer eten. Op 23 April at hij 's morgens nog zeer veel, maar 's avonds zat hij ineengekrompen voor de vijfde velling die de 25e goed gelukte.

Van de 29e af zat het dier vaak op de buitenkant van de bloempot. Op 5 Mei maakte hij een spinsel aan de oostkant van de pot. Toen deze 's morgens met behoud van de richting in de zon werd geplaatst, verplaatste de rups zich en maakte een nieuw spinsel aan de noordkant, maar hij keerde weer terug naar de oostkant, toen de pot weer in zijn oorspronkelijke stand werd geplaatst. De rups zoekt voor de verpopping dus niet een bepaalde windstreek uit, maar een plaats in de schaduw.

Tot de 7e spon het dier nu eens hier, dan weer daar, maar in de loop van die dag hing hij aan zijn naschuiers en de volgende dag om 17 uur verpopte hij. De uitgekleurde pop is een mooi dier. Op een grijsachtig gele ondergrond heeft hij rode wratjes en zwarte en lichtgele vlekjes. Op 28 Mei werd het kopeinde zwart, 30 Mei schemerden de sprietten rood door, 1 Juni waren de kleurpatronen van de vleugels duidelijk te zien en de volgende dag kwam een prachtig ♂ uit.

Summary

The writer describes how he bred *Melitaea cinxia* L. from young caterpillars found at Weert (Dutch Limburg) at the end of July, 1953.

Geffen, Dorpsstraat 6.

Wilde, André de, Dagvlinder-rupsentabel. Uitgave van de Insectencommissie der N.J.N. 19 pagina's, 13 figuren. 1954.

Ik ben lichtelijk jaloers op de jongelui van tegenwoordig met hun prachtige N.J.N., die hen op voortreffelijke wijze in contact brengt met de natuur. Wij moesten dat vroeger maar op ons eigen houtje zien klaar te spelen. En de publicaties van deze vereniging mogen gezien worden. Nu hebben we weer de hierboven vermelde Rupsentabel. Een novum voor ons land!

De dagvlindertabel is al enige jaren geleden verschenen en zelfs al herdrukt. Deze nieuwe tabel is er een waardige aanvulling van. De schrijver heeft een dankbaar gebruik gemaakt van Svenska Fjärilar, doch zijn werk is niet zo maar een vertaling geworden. Ik kan alle Lepidopterologen dan ook zeer aanraden zich het boekje aan te schaffen.

Een paar nomenclatorische onjuistheden kunnen bij een zeker komende herdruk wel weg-gewerkt worden.

Prijs 50 cent, te bestellen op giro 233040, ten name van de Bondsuitgever van de NJN te Amsterdam. — LPK.

Vraag. Wie kan de Redactie helpen aan een exemplaar van no. 315 der Ent. Ber. voor een buitenlandse ruilrelatie?